

політики малий аграрний бізнес може забезпечувати ефективно і конкурентоспроможне виробництво, виконуючи водночас свої соціальні і екологічні функції.

Вироблення такої системної політики в Україні знаходиться на початковому етапі. Вона має насамперед забезпечити надання особистим селянським господарствам статусу фермерських без реєстрації юридичної особи з відповідним пільговим оподаткуванням, як це поширено у світовій практиці, та створити сприятливі організаційно-правові і економічні умови для об'єднання їх у виробничі групи для спільного здійснення господарської діяльності та об'єднання у сільськогосподарські кооперативи для спільних дій на ринку.

На сьогодні в межах чинного правового поля основою для співпраці малих сільськогосподарських товаровиробників можуть бути використані договори простого товариства відповідно до ст.ст. 1132-1143 ЦК України, за якими для спільної діяльності може не передбачатися створення нової юридичної особи.

За договором простого товариства сторони (учасники) беруть зобов'язання об'єднати свої вклади для одержання прибутку або досягнення іншої мети, наприклад, спільного будівництва виробничого об'єкту, необхідного усім учасникам, спільного придбання технічних засобів (наприклад, молоковоза) та їх використання.

Виробничі об'єднання малих господарств реєструються у районній адміністрації і стають повноправними учасниками усіх державних програм підтримки розвитку сільського господарства і сільських територій.

Для унормування об'єднання у статусі суб'єкта підприємництва, який має право на підтримку держави, необхідно розробити і затвердити наказом Мінагрополітики методичні рекомендації щодо організації співпраці малих суб'єктів агробізнесу на основі договору простого товариства. Наступним кроком може бути законодавча легалізація будь-якої поширеної у світовій практиці форми виробничих об'єднань, про які йшлося вище.

Наміри про здійснення державної підтримки кооперативів задекларовані у Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 р., прийнятій у 2007 р. Реалізація практичних заходів розпочалася у 2009 р. з прийняття Урядом Державної цільової економічної програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 р. Згідно Програми з бюджету країни кооперативам щорічно виділяється певна сума коштів із передба-

чених на цей період 632 млн грн на придбання сільськогосподарської техніки і обладнання. Однак критерії і механізм розподілу коштів не "прив'язані" до вирішення проблеми підвищення товарності та конкурентоспроможності продукції, виробленої малими господарствами. У ряді країн ЄС, наприклад, збутові кооперативи одержують фінансову підтримку, якщо вони створені встановленою державою мінімальною кількістю ферм і реалізують щорічно не менше встановлених мінімальних обсягів продукції у натуральних показниках (у Польщі цей показник для реалізації через кооператив молока становить 100000 л, картоплі – 6000 т і т.д.).

Крім цього, необхідно задіяти ще ряд важливих способів допомоги становленню кооперативних формувань, які сприятимуть процесу кооперування на селі невеликих господарств. Головні з них, на наш погляд, це:

- сприяння участі сільських і районних споживчих товариств та їх підприємств в організації сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на засадах асоційованого членства;
- передача кооперативам на засадах пільгової оренди з викупом або безоплатно об'єктів нерухомості державної і комунальної власності;
- включення кооперативів у програми пільгового кредитування;
- забезпечення цільової підготовки кооперативних кадрів, а також навчання і консультування кооперативів;
- розширення наукових досліджень теоретичних засад і практичних механізмів сприяння розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Для успішного розвитку малого і середнього підприємництва у сільському господарстві, як базової основи сталого розвитку галузі і сільських територій, особливо важливо в очікуваному законі про обіг земель сільськогосподарського призначення передбачити обмеження землекористування, кваліфікаційні вимоги до користувачів сільгоспугідь і соціальний захист інтересів селян, як це прийнято в західноєвропейських та інших країнах

Список використаної літератури. 1. Census of Agriculture. – United States data. – Washington, 2007. – P. 66, 94-101. 2. Б.И.Пасхавер "Концентрація та ефективність сільського господарства". – Економіка АПК. – № 1, 2013. 3. Маркс К., Энгельс Ф. Соч. – 2-е изд. – Т.25, ч. 2. – С. 370. 4. Cods rural de France. – 2000. – P. 1254, 1324. 5. Чайнов А.В. Что такое аграрный вопрос? – М., 1917. – С. 25.

Надійшла до редколегії 15.01.13

УДК 338.242 (477)

3. Варналій, д-р екон. наук, проф. (КНУ імені Тараса Шевченка),
О. Панасюк, старший викладач (Національний університет ДПС України)

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІЇ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Розкрито стан, проблеми та перспективи впливу норм Податкового кодексу України на процес здійснення податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності. Визначено низку проблемних питань в цій сфері та внесено конкретні пропозиції щодо їх вирішення.

Ключові слова: Податковий кодекс України, податки, податкове стимулювання, підприємництво, суб'єкти підприємництва, бізнес-середовище.

Раскрыто состояние, проблемы и перспективы влияния норм Налогового кодекса Украины на процесс осуществления налогового стимулирования субъектов предпринимательской деятельности. Определен ряд проблемных вопросов в этой сфере и внесены конкретные предложения по их решению.

Ключевые слова: Налоговый кодекс Украины, налоги, налоговое стимулирование, предпринимательство, субъекты предпринимательства, бизнес-среда.

Open state, problems and perspectives influence the rules of the Tax Code of Ukraine on the implementation of tax incentives for entrepreneurs. Identified a number of problematic issues in this area, and specific proposals are addressed to solve them.

Keywords: Tax Code of Ukraine, taxes, tax incentives, entrepreneurship, business entities, business environment.

Практика зарубіжних країн з розвиненою ринковою економікою показує, що основним механізмом забезпечення побудови міцного підприємницького сектору є

здійснення з боку держави його податкового стимулювання. При здійсненні податкового стимулювання підприємництва використовуються різні інструменти, осно-

вними з яких є: зниження ставок податків, інвестиційна податкова знижка, відміна податків на реінвестування, податкові угоди з іншими країнами, податкові кредити, створення спеціальних економічних зон із особливим режимом оподаткування інноваційної та інвестиційної діяльності тощо. З уведенням в дію 1 січня 2011 р. Податкового кодексу України (ПКУ) порядок здійснення податкового стимулювання підприємницької діяльності став регулюватися нормами даного документа та зазнав певних змін. Саме тому ми вважаємо, що дослідження процесу здійснення податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності в Україні в умовах дії Податкового кодексу є актуальним.

Висвітленням проблемних питань у сфері здійснення податкового стимулювання підприємницької діяльності в Україні, у тому числі й за умов дії Податкового кодексу, займалися наступні вчені: В. Андрущенко, Ю. Єхануров, Ю. Іванов, О. Кириленко, А. Крисоватий, І. Луніна, Д. Ляпін, А. Соколовська, К. Швабій та інші. Результати проведених ними досліджень є теоретично значущими та практично цінними. Проте динамічний поступ у сфері податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності потребує постійних досліджень проблемних питань у даній галузі.

Метою статті є аналіз впливу норм Податкового кодексу України на процес здійснення податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності, виокремлення проблем в цій сфері та розробка практичних рекомендацій щодо їх вирішення.

Податковий кодекс України, з відповідними змінами та доповненнями, протягом останніх двох років, не дивлячись на його недосконалість та всі його суперечності, фактично став реальним кроком стимулювання розвитку середнього і малого бізнесу [1]. Зокрема, реформування системи спрощеного оподаткування дало змогу істотно спростити роботу цього підприємницького сегмента. Бізнес отримав чіткі і зрозумілі системи класифікації видів спрощеного оподаткування, які розділяють дрібний і середній бізнес і тим самим усувають ті перекоси й конфлікти, які породжувала стара система спрощеного оподаткування.

Однією з головних проблем розвитку вітчизняного бізнесу протягом багатьох років був складний процес адміністрування податків. Водночас реальні зрушення в цьому процесі почалися тільки в 2012 році, коли реальною стала можливість здавати звіти в податкову в електронному вигляді.

Для суб'єктів малого підприємства встановлено дуже низьке податкове навантаження, до мінімуму зведена податкова звітність та скасовані всі зайві і неоднозначні збори і платежі. Фактично створені умови для того, щоб особи, які працюють самостійно або з дуже мінімальним залученням трудових ресурсів, не несли великих витрат, пов'язаних зі сплатою податків. Малий бізнес, малі податки, мінімальний контроль – це логічно і це реалізовано в багатьох країнах світу.

Протягом 2012 року довелося кілька разів вносити зміни до системи спрощеного оподаткування середнього бізнесу. Після всіх змін в Податковому кодексі, середній бізнес отримав можливість без істотних обмежень займатися більшістю видів виробництва, надавати роботи та послуги, залучати більшу кількість співробітників, при цьому залишаючись платником за спрощеною системою. Знижено податкове навантаження на сплату податку на прибуток. Вирішено питання реєстрації спрощенців як платників податку на додану вартість (ПДВ).

Сьогодні малий та середній бізнес в Україні отримав певну преференцію з точки зору податкового законодавства, щоб стимулювати його розвиток. І хоча ефект

від таких преференцій можна буде побачити в наступному році, основа закладена. В Україні необхідно створювати й підтримувати середній клас, якщо ми хочемо бути справді європейською країною [2].

У цьому контексті, забезпечено загальне скорочення податкового навантаження на бізнес, спрощено процес адміністрування податків, що деякою мірою вже забезпечило розвиток підприємництва в Україні в цілому [3].

Серед новацій податкового законодавства, спрямованих на стимулювання підприємницької діяльності, основними є такі:

- 1) зниження ставки ПДВ з 20 % до 17 %, що повинно забезпечити зменшення ціни та підвищення конкурентоспроможності товарів. Адміністрування ПДВ передбачено побудувати таким чином, щоб його сплата проводилась у строки, які дають можливість суб'єктам підприємницької діяльності користуватися сумами вхідного ПДВ як безпроцентним кредитом від держави й у такий спосіб поповнювати власні оборотні кошти. Також передбачено проводити його автоматичне бюджетне відшкодування, що забезпечить покращення фінансового стану підприємств,

- 2) звільнення від сплати ПДВ продуктів для науково-дослідних робіт та результатів інтелектуальної власності, зареєстрованих в законодавчому порядку,

- 3) зниження ставки податку на прибуток підприємств з 25% до 16%. Змінюючи ставки податку на прибуток, держава має на меті створення нових чи посилення існуючих стимулів до виробництва й капіталовкладень,

- 4) надання спеціальних інвестиційних пільг: інвестиційно-інноваційний податковий кредит; пільга на інвестування об'єктів інфраструктури, які передаються у державну або комунальну власність; пільги з енергозбереження тощо,

- 5) Надання "податкових канікул" для окремих категорій суб'єктів малого і середнього бізнесу на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року,

- 6) з метою комфортного обслуговування великого бізнесу працює Центральний офіс з обслуговування великих платників податків, якому підпорядковані 10 територіальних спеціалізованих інспекцій,

- 7) дія 36 узагальнюючих податкових консультацій, темами яких є ті питання, з яких платники найчастіше зверталися за роз'ясненнями до податкової. Це зокрема питання щодо адміністрування податку на прибуток підприємств, ПДВ, податку на доходи фізичних осіб, спрощеної системи оподаткування, організації та проведення перевірок платників податків тощо. Усі проекти узагальнюючих податкових консультацій попередньо пройшли стадію обговорення з громадськістю та отримали схвальну оцінку.

Про позитивні зміни в системі оподаткування свідчать результати соціологічного опитування, яке провели представники компанії Research&Branding Group. Якщо під час першого дослідження бізнесмени скаржилися на великі витрати часу на подання документації до органів ДПС та брак належної інфраструктури для електронного звітування, то в третьому кварталі активний розвиток відповідних сервісів зробив цю проблему неактуальною. Тепер інвестори очікують на зниження кількості податків, скорочення документації та спрощення алгоритмів обчислення і адміністрування податків. Більше того, інноваційні проекти щодо спрощення процедури адміністрування податків відзначили й міжнародні експерти Світового банку. За результатами Doing Business, Україна поліпшила рейтинг на 15 пунктів і посіла 137 місце зі 185 країн (бізнес-рейтинг 2012 року – 152 місце).

Україна лідирує в регіоні Центральної Європи та Східної Азії, зафіксувавши позитивні реформи у сферах

"створення підприємств" (зростання з 116 позиції до 50); "оподаткування" (з 183 до 165); а також "реєстрація власності" (зі 168 місця на 149).

Крім цього, Україна посіла шосте місце серед країн Європи та Центральної Азії за найбільш значне поліпшення оподаткування за останній рік. У податковій сфері України міжнародні експерти Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації високо оцінили впровадження можливості електронного надання даних та оплати податків для середніх і великих підприємств. При цьому якщо раніше автори доповіді налічували 135 податкових платежів і зборів для середнього підприємства, на обслуговування яких витрачалося 657 годин на рік, то станом на 01.06.2012 р. кількість платежів скоротилася до 28, а витрати часу – до 491 години на рік [4, с. 6].

Водночас, необхідно продовжити роботу над спрощенням процедур сплати податків та подання податкової звітності. Податкова система має перетворитися у максимально просту систему, в якій людський ресурс і матеріальні витрати спрямовують не на облік і спілкування з податковою службою, а на операційну діяльність і стратегічний розвиток економіки держави.

Слід підкреслити, що розвиток підприємницького потенціалу як основного рушія модернізації національної економіки стримують, в першу чергу, відсутність комплексного концептуального підходу та суперечливість державної регуляторної політики.

Ще досить мають місце фінансові, організаційно-правові труднощі започаткування бізнесу, особливо на стадії переходу від реєстрації до початку діяльності. Ця проблема все ще залишається вкрай актуальною і невирішеною. Так, уряд дещо полегшив започаткування бізнесу, усунувши вимогу щодо мінімального розміру капіталу для реєстрації підприємства, вимогу про обов'язковість нотаріального посвідчення установчих документів, відмінивши обов'язковість пред'явлення довідки з ЄДРПОУ тощо.

Урядом також було ухвалено пакет заходів щодо полегшення відкриття та ведення бізнесу, зниження кількості дозвільних документів тощо. Проте в реаліях цього не відбулося, а в окремих випадках – навпаки, адміністративні бар'єри стали ще більшими. Зокрема, проблема перевірок у сфері підприємництва є однією з найгостріших та найбільш актуальних. У чинному законодавстві налічується величезна кількість нормативних актів, які визначають порядок та періодичність перевірок і нерідко суперечать один одному. Крім того, в Україні існує 74 установи та відомства, яким надано право здійснювати перевірки підприємств та організацій. Надмірно обтяжливою залишається також дозвільна система, системи ліцензування, сертифікації і стандартизації.

Це не могло позитивно позначитись на поглибленні проблем реалізації підприємницької діяльності в Україні. Це пояснюється тим, що задекларовані Урядом дерегуляційні реформи так і залишилися на папері, або їх реалізація не привела до бажаного спрощення.

Крім того, низький рівень економіко-правових і професійних знань та досвіду вітчизняних підприємців знаходить свій прояв у суперечності інтересів підприємців і найманих менеджерів. Так, підприємець (власник капіталу) зацікавлений передусім у максимізації прибутку. Натомість менеджер, у першу чергу, переймається поточними проблемами ефективного управління підприємством, динамікою його розвитку, розглядаючи прибуток власника як кінцевий результат ефективної діяльності. У сучасних умовах в Україні, коли власник є водночас менеджером цього підприємства, бажання якнайшвидшого одержання прибутку будь-яким шляхом

перемагає вимоги ефективного управління і нерідко призводить до занепаду підприємства.

Сучасне конкурентне підприємництво повинно управлятися професіоналами, що поєднують у собі новаторські, комерційні та організаторські здібності для пошуку та розвитку нових видів, методів виробництва, нових благ та їх нових властивостей, нових сфер використання капіталу.

В цілому, підсумовуючи все вищевикладене, можемо зазначити, що в Україні фактично відразу після здобуття незалежності розпочався процес здійснення податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності. Даний процес мав на меті забезпечити пришвидшення темпів побудови в нашій державі ринкової економіки. Протягом останніх років було розроблено та закріплено на законодавчому рівні основні концептуальні положення з цього питання. Проте, на жаль, у зв'язку з нестабільною економічною ситуацією в країні більшість із запропонованих заходів щодо дерегуляції бізнесу та податкового стимулювання різних видів підприємницької діяльності так і не були втілені у життя.

На нашу думку, результатом практичного застосування норм та положень, запроваджених Податковим кодексом України, має стати стимулювання суб'єктів господарювання до зниження частки збиткових виробництв, а також до підвищення прибутковості виробництва – основного чинника, що забезпечує умови для саморозвитку, активізації інвестиційної та інших видів підприємницької діяльності.

Застосовувані в нашій державі раніше та закріплені діючим Податковим Кодексом пільги у сфері оподаткування мають низьку ефективність при здійсненні стимулювання підприємницької діяльності. У цьому контексті, для підвищення їх ефективності, на наш погляд, доцільно:

- по-перше, зменшити загальний податковий тягар;
- по-друге, спростити адміністрування податків;
- по-третє, забезпечити налагодження партнерських взаємовідносин між платниками податків та вітчизняними податковими органами, що можливо досягти шляхом перетворення останніх в сервісну службу.

Втілення в життя цих пропозицій має забезпечити повернення довіри до податкової системи країни з боку платників податків та дасть змогу більш ефективно застосовувати систему податкових пільг в подальшому.

В контексті вищесказаного зазначимо, що з метою підвищення ефективності податкового стимулювання підприємницької діяльності для національної економіки, держава повинна забезпечити проведення реінвестування у розширення чи удосконалення виробництва коштів, отриманих підприємством у результаті дії податкових пільг.

У контексті цього пропонується закріпити положення про обов'язковість проведення підприємствами реінвестування пільгових коштів у Податковому Кодексі України. Також на сьогоднішній день для забезпечення розвитку підприємницького сектору в Україні має відбуватися процес створення альтернативних виробництв на малих та середніх підприємствах, що повинен стимулюватися податковою політикою у формі зменшення податкових ставок та збільшення неоподаткованого мінімуму.

В кризових умовах, коли економічна ситуація на підприємствах є нестабільною, податкове стимулювання має бути зосереджене, як уже вище зазначалося, на забезпеченні зниження податкового тиску, що дозволить збільшити обсяги виробництва, підняти заробітну плату робітникам, чи знизити ціну товару. Все це забезпечить вихід вітчизняних підприємств з депресивного стану, появу та розвиток нових сфер національної економіки.

Головними напрямками забезпечення податкового стимулювання суб'єктів підприємницької діяльності в перехідний період, окрім вище перелічених, повинні бути:

- розширення сектору малого бізнесу, зокрема у формі венчурних підприємств, шляхом забезпечення його пільгового оподаткування, що дасть змогу, з одного боку, забезпечити зайнятість значної частини населення, а з другого – значною мірою прискорити процеси розвитку національної економіки;
- оптимізація співвідношення між фінансовими ресурсами, мобілізованими до бюджетів різних рівнів у вигляді податків, зборів та інших загальнообов'язкових платежів, і грошовими засобами, що залишаються в розпорядженні фізичних та юридичних осіб;
- зміна співвідношення між податками, які сплачуються населенням і підприємницькими структурами, за рахунок істотного збільшення доходів фізичних осіб;
- посилення ролі прямих податків і, зокрема, податку на прибуток, податку на власність, податку на використувані ресурси і скорочення непрямих податків, передусім універсальних акцизів;
- збільшення податкової бази зі значної кількості прямих податків, використання обґрунтованих податкових ставок залежно від виду діяльності та отриманих доходів; підвищення ролі місцевих податків і на цій основі збільшення фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, забезпечити встановлення еластичних диференційованих податкових ставок з прибуткового податку.

Для активізації процесів дерегуляції та мотивації підприємницької діяльності доцільно реалізувати низку заходів, у тому числі.

З метою спрощення порядку відкриття бізнесу, ключовими завданнями реформ у 2013 році є:

1. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку відкриття бізнесу, в якому передбачити, зокрема:

- скасування вимоги щодо справляння реєстраційної збори за проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичної особи – підприємця;
- встановлення принципу провадження господарської діяльності суб'єктами приватного права без застосування печаток;
- здійснення електронної державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців без використання електронного цифрового підпису.

2. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скорочення граничного терміну повідомлення банками та іншими фінансовими установами органів державної податкової служби про відкриття рахунків платників податків, а також терміну повідомлення податковими органами фінансових установ про взяття або відмову у взятті таких рахунків на облік.

3. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення процедури добровільного припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця до 1 дня за заявницьким принципом.

З метою удосконалення процедур отримання документів дозвільного характеру доцільним є:

Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності", в якому передбачити, зокрема:

- видачу суб'єктам господарювання документів дозвільного характеру (переоформлення, видачу дублікатів, анулювання), оформлених центральними органами виконавчої влади у дозвільному центрі держав-

ним адміністратором або/та в центрах надання адміністративних послуг адміністратором;

- віднесення до виключної компетенції суду прийняття рішень щодо анулювання дозволу на підставі звернення дозвільного органу у разі встановлення ним факту подачі суб'єктом господарювання недостовірної інформації або виявлення порушень законодавства, під час провадження господарської діяльності, на яку видано дозвіл.

Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, щодо їх приведення у відповідність до норм Законів України "Про адміністративні послуги" та "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності".

Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про радіочастотний ресурс України" щодо позбавлення ДП "Український державний центр радіочастот" владних повноважень, зокрема, щодо надання адміністративних послуг.

З метою оптимізації державних реєстрів, що містять відомості про суб'єктів господарювання, та забезпечення вільного і безперешкодного доступу до інформації з цих реєстрів, першочерговими кроками у 2013 році є:

1. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України, яким передбачити, зокрема:

- об'єднання у Єдиному державному реєстрі (ЄДР) інформації, що міститься у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, Єдиному ліцензійному реєстрі, Реєстрі документів дозвільного характеру та реєстрах, що містять відомості про суб'єктів господарювання, ведення яких покладено законодавством на органи державної податкової служби;

- надання вільного та безоплатного доступу у мережі Інтернет до всіх відомостей з ЄДР про юридичних і фізичних осіб – підприємців, за винятком відомостей особистого та технічного характеру (адреса проживання, підстави для відмови у вчиненні реєстраційних дій, інформація про посадову особу, що внесла запис до ЄДР) як на час формування пошукового запиту, так і на будь-яку дату в минулому;

- забезпечення вільного та безоплатного доступу до установчих документів юридичних осіб шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті спеціально уповноваженого органу з питань державної реєстрації;

- надання можливості юридичним і фізичним особам – підприємцям за своїм бажанням оприлюднювати в ЄДР відомості про осіб, які вправі діяти від імені цих суб'єктів у матеріальних чи процесуальних відносинах, прирівнявши таке оприлюднення до видачі довіреності;

- надання всім бажаючим можливості одержати будь-які відомості з ЄДР про юридичних і фізичних осіб – підприємців, як на момент подання запиту, так і на будь-який момент в минулому, вірність яких засвідчена державним реєстратором, за плату, що не перевищує витрат на вчинення таких дій;

- надання всім бажаючим можливості одержати копії установчих документів юридичних осіб, вірність яких засвідчена державним реєстратором, і які прирівнюються до засвідчених нотаріально, за плату, що не перевищує витрат на вчинення таких дій;

- запровадження механізмів запобігання внесенню до ЄДР відомостей про юридичних і фізичних осіб – підприємців не уповноваженими ними особами.

2. Внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України, яким передбачити, зокрема:

- включення до Єдиного державного реєстру інформації про суб'єктів господарювання, яка міститься у реєстрах, ведення яких покладено законодавством на органи державної податкової служби;
- скасування необхідності отримання довідки про взяття на облік платника податків, свідоцтва платника податку на додану вартість, свідоцтва про реєстрацію сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування, свідоцтва платника єдиного податку з одночасним розміщенням відомостей, що містяться у зазначених документах, у вільному та безперешкодному доступі у мережі Інтернет.

УДК 338.242.2

Реалізація цих та інших заходів в значній мірі сприятиме подальшому процесу активізації дерегуляції та мотивації бізнесу до зростання.

Список використаної літератури. 1. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика : монографія / За заг. ред. М.Я. Азарова. – Міністерство фінансів України, 2011. – 656 с. 2. Охріменко О. Електронне спілкування з податковою позитивно вплине на бізнес-клімат у країні // Урядовий кур'єр, 13 грудня 2012 року, четвер, № 230. – С.6. 3. Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів: зб. матер. наук.-практ. конференції, 18 грудня 2012 р. / Держ. подат. служб. України, нац. унів. ДПС України, Наук.-досл. центр з проблем оподат. – Ірпінь, 2012. – 545 с. 4. Преференції для ведення бізнесу // Урядовий кур'єр, 13 грудня 2012 року, четвер, № 230. – С.6.

Надійшла до редколегії 17.01.13

3. Галушка, д-р екон. наук, проф. (ЧНУ імені Юрія Федьковича)

ФЕНОМЕН СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПОНЯТТЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Розглядається феномен соціального підприємництва як інноваційний чинник соціалізації бізнесу, визначено його сутність, характерні риси, традиції, сучасні форми та перспективи розвитку в Україні.

Ключові слова: феномен соціального підприємництва, соціальний підприємець, форми соціального підприємництва, тенденції розвитку соціального підприємництва.

Рассматривается феномен социального предпринимательства как инновационный фактор социализации бизнеса, определено его сущность, характерные черты, традиции, современные формы и перспективы развития в Украине.

Ключевые слова: феномен социального предпринимательства, социальный предприниматель, формы социального предпринимательства, тенденции развития социального предпринимательства.

The phenomenon of social enterprise as innovative factor of socialization of business is examined, it's essence, personal touches, traditions, modern forms and prospects of development in Ukraine are determined.

Keywords: phenomenon of social enterprise, social businessman, forms of social enterprise, progress of social enterprise trends.

Соціальне підприємництво – відносно нове специфічне соціально-економічне явище, яке породжує багато приводів для дискусії, адже не вписується у сталі стереотипи сприйняття бізнесу як комерційної сфери, що існує заради прибутку. Соціальне підприємництво містить в собі прибуткові і неприбуткові напрями, розвивається за "власними законами". І саме феномен соціального підприємництва передбачає розуміння прибутку не як мети, а як індикатора і ресурсу бізнесу. За таких умов економічні можливості підприємця формуються як наслідок корисності продуктів або послуг для задоволення потреб споживачів.

Як показує досвід, соціальне підприємництво від підприємництва в звичайному розумінні цього слова відрізняється за об'єктами соціальних інвестицій і має такі критерії: 1) доходи від підприємницької діяльності переважно спрямовується на благодійну діяльність чи статутну діяльність неприбуткових організацій; 2) підприємницька діяльність прямо пов'язана з соціальною місією, а її учасниками або бенефіціарами є представники соціально вразливих груп; 3) пряме сприяння позитивним системним змінам у суспільстві засобами, відмінними від традиційної благодійності. Останній критерій представляється як головний критерій соціального підприємництва. Відповідно, завданнями соціального підприємництва є: підтримка діяльності неприбуткових організацій, спрямована на реалізацію місії та досягнення "соціального ефекту"; забезпечення стабільного та незалежного фінансування їх діяльності; створення нових підходів та засобів вирішення соціальних проблем. Соціальне підприємництво безпосередньо пов'язується з соціальною місією організацій – інвестиціями в особистісний розвиток персоналу, представників цільових груп як учасників або бенефіціарів, та в сприяння залученню нових ресурсів для реалізації соціальної місії бізнесу.

Соціальне підприємництво – це поєднання соціальної місії та комерційного підходу. Маючи на меті вирішення конкретної соціальної проблеми, підприємці залучають ресурси для досягнення своєї місії, отримуючи при цьому прибутки від такої діяльності.

У поясненні феномену соціального підприємництва існує ряд аспектів, які потребують розуміння факту надання пріоритету соціально-значущим аспектам діяльності. Зокрема, виникає питання, чому саме у сучасних непростих умовах функціонування підприємці беруть на себе виконання соціальної місії. Разом з тим, виникає проблема вибору напрямів соціальної спрямованості підприємницької діяльності, визначення її перспектив, способів підтримки та стимулювання з боку держави.

Витоки та традиції соціального підприємництва, з нашого погляду, необхідно шукати ще в минулому. Українські промисловці наприкінці XIX століття вели активну благодійну діяльність. Так, наприклад, В. Симиренко фінансував діяльність видання "Киевская старина", "Літературно-науковий вісник", "Україна", "Рада", матеріально допомагав науковому товариству ім. Т. Шевченка [6]. У 1879 р. брати Терещенки заснували в Глухові безплатну лікарню св. Єфросинії. У Києві протягом 80-90-х рр. значною мірою завдяки М.А.Терещенку та членам його родини з'явилися безплатна лікарня для чорноробів (з 1894 р.), більшість медичних закладів Маріїнської общини сестер милосердя Товариства Червоного Хреста і Благодійного товариства, а також нічліжний притулок. Ф.А. Терещенко та його родина протягом 80-х рр. XIX ст. заснували і згодом повністю утримували комплекс добродійних закладів на Подолі: нічліжний притулок, будинок безплатних квартир для бідних удів з дітьми й одиноких літніх жінок, пологовий притулок тощо [2].

Науковці пов'язують виникнення соціального підприємництва з процесами розвитку техніки, технології, зі